

Платформа за формирање Владе народног поверења

Услед дубоке друштвене и политичке кризе која постоји у Србији након краће избора у неколико изборних циклуса, серије трагедија, протеста и друштвене нестабилности, а посебно изражено након трагичног пада надстрешнице на железничкој станици у Новом Саду 1. новембра 2024. године када је 15 људи изгубило животе, а двоје задобило трајне тешке повреде, као последице корупције, нестручности и немара, и након највећег протеста у историји Србије одржаног 15. марта 2025. године када су мирни окупљени грађани током комеморативног петнаестоминутног помена нападнути звучним оружјем, парламентарне странке опозиције предлажу формирање

ВЛАДЕ НАРОДНОГ ПОВЕРЕЊА

као јединог ефикасног начина да се испуне сви захтеви студената, омогуће слободни и поштени избори и последично омогући друштву да изађе из кризе и врати поверење у институције.

Недавним падом Владе Милоша Вучевића, владајући режим је признао оно што је постало јасно већини грађана Србије: да је тај режим изгубио легитимитет да самостално управља државом. Свака нова власт свој легитимитет мора заснивати на неупитној, слободно израженој подршци грађана. Због тога предлажемо образовање привремене Владе народног поверења, орочене на до 9 месеци, односно време потребно да буду створени предуслови за испуњавање студентских захтева и одржавање слободних и поштених избора.

Предлог Владе народног поверења заснован је на претпоставци да се не мења садашња структура Владе, односно делокруг појединих министарстава, према важећем Закону о министарствима.

За испуњавање студентских захтева потребно је:

- хитно поступање свих органа извршне гране власти по захтевима студената у блокади, у складу са надлежностима, посебно објављивање целокупне документације у вези са случајем пада надстрешнице Железничке станице у Новом Саду,
- спречавање притиска извршне власти на судску у поступку утврђивања кривичне одговорности због пада надстрешнице у Новом Саду и погибије 15 људи.

За слободно изражавање воље грађана Србије, за постизање стања у ком грађани и грађанке Србије сами одређују ко ће преузети одговорност за вођење државе неопходно је да се претходно испуне следећи минимални услови:

- да се обезбеди организација слободних и поштених избора, првенствено путем потпуне ревизије бирачког списка и припреме изборних закона којим би се спречиле злоупотребе које су до сада биле могуће;
- да се обезбеде услови за слободно извештавање грађана, посебно када је у питању јавни сервис, као и санкционисање оних који крше елементарна правила новинарске професије у складу са постојећим законима ове земље;
- да се стане на пут широким злоупотребама јавних ресурса у сврху кампање владајуће коалиције окупљене око СНС, прикупе докази и иницирају процеси утврђивања одговорности за пљачку јавних ресурса, посебно у области грађевинарства и инфраструктуре.

Састав Владе

Парламентарне опозиционе политичке странке Републике Србије у сарадњи са осталим друштвено-политичким покретима, а пре свега универзитетима у блокади, као *предлагачи у име слободних грађана* заједнички предлажу кандидате/киње за:

- Мандатара/ку Владе, нестраначки кандидат/киња о ком ће сагласност постићи сви политички актери у Народној скупштини,
- Барем један потпредседник/ца Владе,
- Министре/арке у областима:
 - 1) државне управе и локалне самоуправе
 - 2) унутрашњих послова
 - 3) информисања и телекомуникација
 - 4) просвете
 - 5) грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
 - 6) правде
 - 7) рада, запошљавања, бораких и социјалних питања
 - 8) финансија.

Постојећа власт не сме да у Влади народног поверења има било какву контролу над наведеним ресорима.

У преосталим министарским ресорима може се предвидети управљање узимајући у обзир искуства претходних прелазних влада у Србији.

Начин предлагања кандидата за министаре/министарке

Предлагачи представника слободних грађана у Влади народног поверења би морали да за будуће министре/министарке припреме детаљна упутства у погледу мера које би они требало да предузму током свог мандата, док би будући министри/министарке требало јавно да се обавезу да ће учинити све да та упутства и спроведу.

Кандидати/киње за министре/ке који би у Влади народног поверења представљали слободне грађане/ке треба да имају одговарајућа експертска знања и искуство. Потребни су експерти који разумеју како функционише државна управа, локална самоуправа, како се води бирачки списак и примењују изборни закони итд. Такође, министар/ка ће именовати свој најужи тим сарадника/ца (одговарајућег броја државних секретара и посебних саветника уз кабинет), као и позивати екстерне стручњаке у посебна радна тела.

Кључно је да целокупна опозициона јавност, друштвено-политички актери, академска заједница чврсто стану иза кандидата за министре/ке, а да ако се оваква подршка обезбеди потпуно ирелевантно ко их је иницијално предложио, односно да ли јесу или нису чланови неке политичке партије или покрета. Обавезивање и пружање такве подршке од стране свих учесника у процесу избора кандидата омогућило би да они буду изабрани из редова најбољих стручњака које ова земља има на располагању, независно од њихове политичке опредељености.

Кандидати/киње за ове позиције и власти и опозиције би требало да прођу одређени процес провере који укључује и умешаност у корупционашке афере, да против њих нису подношене кривичне пријаве за кривична дела са елементима корупције, нити вођени поступци, односно да нису на други начин довођени у вези са криминалним организацијама.

Изабрани министри и министарке би се изјавом обавезали на то да неће бити кандидати и кандидаткиње на првим наредним изборима.

Верификација рада Владе народног поверења

Саставни део механизма за спровођење горенаведених циљева владе јавног поверења је прецизно дефинисан оквир за мерење испуњености циљева и редовно извештавање о испуњености циљева.

Мандат владе ограничен је на девет месеци након чега ће се сазвати седница Народне скупштине на којој ће се поднети извештај о постигнутом напретку.

Расписивање избора

Након верификације испуњења свих дефинисаних резултата Владе народног поверења уследило би расписивање парламентарних избора.

Споразум о образовању Владе народног поверења

Споразум о образовању прелазне Владе требало би да укључује и:

- Овлашћење опозиционих актера да дају кандидата/кињу за генералног секретара Владе и директора/ку Републичког секретаријата за законодавство;
- Смену комплетног и избор новог руководства РТС, обезбеђивање програмске неутралности и једнаке заступљености политичких и друштвених актера;
- До избора новог сазива чланова Савета РЕМ-а, у циљу спречавања злоупотреба од стране владајуће коалиције окупљене око СНС, послове из његове надлежности преузима Министарство информисања и телекомуникација;
- Обезбеђивање политичког плурализма на телевизијама које имају националну фреквенцију;
- Установљавање специјалног тужиоца са тужилачком полицијом за борбу против корупције јавних функционера.

Споразум о Влади народног поверења треба да садржи и попис закона које је потребно изменити (и конкретних измена), непосредно пре избора Владе:

- Закон о изменама Закона о јединственом бирачком списку, у складу са нацртом који је предложила ЦРТА, како би се омогућила потпуна ревизија бирачког списка;
- Закон о основама система образовања и васпитања, како би се омогућио избор директора од стране школских одбора.

Имајући у виду да су студенти и студенткиње односно просветни радници и раднице они који су на својим плећима изнели огроман терет борбе за права и слободу свих грађана и грађанки Србије, и да је неприхватљиво да због своје храбрости и пожртвованости страхују за своју будућност, да се обезбеде решења у вези са положајем студената (студентски кредити, школарине, стипендије, студентски домови) тако да они не сносе било какву штету због блокада које су организовали; али и да се иницирају избори за директоре свих основних и средњих школа, на основу претходно изгласаних законских измена којима би се укинуло право министра просвете да именује директоре, уз истовремено смањење утицаја представника јединица локалне самоуправе на овај поступак. Поред наведеног, морају се под хитно обуставити сви поступци против наставника због учешћа у обуставама наставе и осигурати да им се зараде за период трајања обуставе исплате без икаквих умањења.